

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בספרות

8281 70%

מועד חורף תשפ"ד 2024

הפתרון נכתב על ידי חסיה ויזל

מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

פרק הסיפור הקצר

2. דיאלוגים, מחשבות והרהורים פנימיים, דמות המספר, אנלוגיות ותיאורי מקום וסביבה, הם דרכים שבאמצעותן מעוצבים רעיונות מרכזיות בסיפורים קצרים.

בחרו בשתיים מן הדרכים האלה, והסבירו כיצד הן מסייעות לעצב רעיון מרכזי אחד או שני רעיונות מרכזיים בסיפור קצר שלמדתם. הדגימו את דבריכם.

הסיפור "האדונית והרוכל" מאת ש"י עגנון מתאר את יוסף הרוכל היהודי שבאחד מנסיונותיו למכור את מרכולתו פגש באדונית בשם הלני. הפגישה כמעט וגרמה לאיבוד חייו אך בסופו של דבר הצליח להנצל בעור שיניו.

בתשובתי אבחר בדיאלוגים בין האדונית לרוכל ובאנלוגיה בין יוסף הרוכל לבין יוסף המקראי, ואסביר כיצד דרכים אלו מסייעות לעצב את הרעיון המרכזי ביצירה, הרעיון שהיהודים צריכים לעזוב את הגלות וללכת למקום בטוח עבורם, ארץ ישראל.

יוסף הרוכל היהודי מגיע לבית בלב יער, שם הוא פוגש באדונית שלה הוא רוצה למכור את מרכולתו. הוא מתרפס לפניה ומתחנן שתקנה את סחורתו, היא מנסה לגרשו, בזה לו בשל יהדותו אך בסופו של דבר היא קונה ממנו סכין ציידים רמז מטרים ומוטיב שיוביל בסופו של הסיפור לכלי הנשק שלה כנגדו. אחרי שיוסף הולך לאיבוד ביער הוא מגיע שנית לבית האדונית במקרה ומוצא מקלט מפני הגשמים והחושך. האדונית מכניסה אותו לביתה, נותנת לו ללון ברפת והוא למחרת מתקן את הגג שלה. מתפתח דיאלוג ראשוני ביניהם ולאט לאט היחסים הופכים להיות יחסי אישות המבוססים על אינטרסים הדדיים. הדיאלוגים ביניהם מסייעים להבנת הסכנה הכרוכה בקשר של יהודים עם גויים משום שהם מצביעים על התמימות של היהודי, במקרה שלנו, של יוסף ועל הערמומיות של הנוצריה, בסיפור שלנו הלני. בנוסף הדיאלוגים גם ממחישים את היהודים דוחים את הסכנה הברורה שמשקפת להם באמתלות שונות משום שהנוחיות במחיצת הגויים חשובה להם מאוד. להלן אדגים על פי הסיפור. יוסף הרוכל מנהל דיאלוג עם הלני האדונית ותוהה איך אישה כמוה חיה בגפה. בתחילה היא מספרת שהיה לה בעל אבל הודפת את השאלה בנימוק שאפילו המשטרה לא יודעת היכן בעלה אז אין סיבה שהוא ידע. לאחר מכן מתברר שהיו לה מספר בעלים (היא מונה אותם על יד אחת ועוברת ליד השניה) ואומרת במפורש שהם "בבטנה". היא גם מזהירה את יוסף ש"כל המרבה לשאול מעמיק לו שאול" והוא שומע אך דוחה ומתעלם מהסכנה. הוא משכנע את עצמו שדבריה אינם רציניים. בדיאלוגים נוספים ביניהם הוא מבקש לדעת מדוע הלני לא אוכלת או שותה. היא אומרת לו שדם אנשים היא שותה ובשר אדם היא אוכלת. הוא בטוח שהיא מתלוצצת אבל היא כמובן שלא מתלוצצת. הרעיון המרכזי בולט בדיאלוגים כי היהודים בגלות בטוחים שאם יתקרבו

לגויים יצליחו בחייהם אך האמת היא (על פי הסיפור) שהגויים מעוניינים להרוג את היהודים ולא "להאכיל" אותם או לדאוג להם.

בנוסף לדיאלוגים יש גם אנלוגיה ניגודית בין יוסף בסיפור לבין יוסף המקראי. יוסף המוצג בבראשית ומגיע לבית פוטיפר סריס פרעה, נתקל באשתו שחומדת אותו. יוסף מסרב לדרישתה למרות שהיא אשת הממונה עליו והוא במעמד של עבד נחות. היא לא מרפה אך הוא עומד בסירובו והנימוק העיקרי הוא שזה חטא מבחינה דתית. יוסף לא מסכים לאבד את זהותו היהודית ולנאוף בניגוד לחוקי האלוהים. בסופו של דבר אשת פוטיפר מביימת סצינת אונס ומאשימה אותו כי היא חשה השפלה, אך יוסף לא נוגע בה ונשלח לכלא בגין זאת. לעומתו יוסף הרוכל בסיפור מאבד את זהותו היהודית. בתחילה הוא אוכל אוכל לא כשר וזה נראה לו מוזר אך בהמשך למרות שהוא רואה איך האדונית מולקת את ראשיהם של העופות שהיא מכינה לו, הוא מלקק את העצמות בהנאה. הוא השיל כל סממן דתי מחייו ורק בסוף הסיפור, כשחלום בלהות מעיר אותו, תרתי משמע, הוא עובר ללון בחדר סמוך ויוצא להתפלל לאלוהים את קריאת "שמע". היציאה והתפילה גורמים להצלחתו בסופו של דבר. האדונית לא מסוגלת לנשוך אותו ולאכול את בשרו הקפוא ומתה. הוא ממשיך לטפל בה במסירות עד מותה ולאחר מכן יוצא מחדש לדרכו כרוכל לתחנות הבאות והמסוכנות. הרוכל לא למד דבר זאת אנו למדים מהסיפור המעגלי. אנלוגיה קיימת גם בין האדונית לרוכל, אומנם יש צד שווה ביניהם והוא האינטרסנטיות המשותפת (היא מפטמת אותו ורוצה לאכול אותו ולכן מארחת אותו בביתה, והוא רוצה מנוחה ולכן נשאר אצלה למרות כל הסכנות שהוא מתעלם מהם) אך בסופו של דבר הוא אדיב ורחמן ומטפל בה במסירות למרות שניסתה להרגו, והיא אכזרית ורוצה להרגו ללא כל סנטימנטים.

לסיכום, הסיפור נכתב ב 1942 הסיפור "האדונית והרוכל" נכתב בשנת 1942, כאשר הגיעו לישראל ידיעות ברורות על שואת יהודי אירופה. המספר דרך האנלוגיה והדיאלוגים ביקש להציע שיהודי שמאבד את יהדותו ומנסה לבטוח בגויים ולהיות תחת חסותו יכול לאבד את חייו.

2. בסיפורים קצרים מתוארת לעיתים דמות מרכזית שנקלעת למציאות חדשה עבודה.

תארו מציאות זו, כתבו מה במציאות זו חדש לדמות, והסבירו כיצד היא מתמודדת עימה. הדגימו את דבריכם.

הסיפור "חג מולד אחד" מאת קפוטה מתאר את המפגש בין באדי בן השבע לבין אביו בחג מולד אחד. במפגש מגלה באדי את האמת בנוגע לסנטה קלאוס אך בעזרת בת דודתו ממנף את הגילוי ועולמו לא מתרסק.

בתשובתי אתאר את המציאות החדשה של באדי בסיפור ואסביר כיצד הוא מתמודד עימה.

באדי הוא ילד בן שבע שהוריו התגרשו והוא גדל באלבמה אצל משפחת אימו. בת דודתו הנכה והמבוגרת סוק לוקחת עליו חסות ומגדלת אותו על פי ערכיה הנוצריים, היא מלמדת אותו ש"הכל זה מלמעלה" ותלוי ברצון "אדונינו". אביו שנותק הקשר עימו, דורש לקחת את באדי לחופשת חג מולד בעירו ניו אורלינס. באדי מתנגד אך סוק משכנעת אותו בדרכה המיוחדת שכדאי לו לנסוע כי יראה שם שלג שכה אהב. כמובן ששלג לא נראה בניו אורלינס הדרומית והחמה. באדי משתכנע ונוסע לאביו.

המציאות החדשה שהוא נקלע אליה מתחילה בצאתו מהכפר באלבמה, כשהוא נדרש לנעול נעליים ולנסוע לבד באוטובוס. מנער טבע שמכיר נוף כפרי הוא מתחיל לראות את המציאות העירונית שזרה לו ומציקה לו. כשהוא מגיע לאביו הוא רואה בו זר מוחלט, אך האב מתרגש מאוד לראותו ומחבק ומנשק אותו, זה מאוד מטריד את באדי והוא חש חוסר נוחות. אביו מציג אותו לכל מכריו וגאה בו אך באדי מרגיש זר ולכן מנוכר לאביו. האכילה במסעדת יוקרה גם היא לא מתאימה לו כי הוא רגיל לאוכל כפרי פשוט ומזין ולא לצדפות מפונפנות. בטיילו עם אביו ברחוב הראשי הוא רואה בחלון ראוה אווירון ומתלהב מאוד. הוא רואה בעיני רוחו איך כל בני משפחתו היו מתפעלים ממנו אם היה לו אווירון שכזה. האווירון יכול לסמל את הרצון שלו להמריא גבוה ולחזור לסוק ולכפר. כאשר הם חוזרים לבית האב, הבית המפואר והגדול של האב עומד בניגוד מוחלט לפשטות הכפרית שמכיר ואוהב באדי. תקופת השפל הכלכלי בארה"ב גם היא באה בסתירה לפאר שבו חי האב. בערב חג המולד אביו עורך מסיבה ובאדי עוקב בסתר אחרי החוגגים. הוא שם לב שאביו מתרועע עם נשים מבוגרות והמספר המבוגר מציין שנודע לו מאוחר יותר שאביו ג'יגולו. בינתיים באדי בן השבע שם לב שהמסיבה הסתיימה ורואה את אביו שם את המתנות סביב עץ חג המולד וליבו נעצר. הוא גדל על האהבה והציפיה לסנטה קלאוס ועכשיו הוא מבין שאין סנטה קלאוס. התרמית גורמת לו לעצב רב ואחרי ההלם הראשוני הוא מנסה להסביר לעצמו איך יתכן שסוק שיקרה לו. הוא מרגיע את עצמו ואומר שסוק כנראה לא ידעה ועליו לספר לה.

המציאות החדשה של באדי מסתבכת עוד יותר. הריחוק מסוק שהיתה מרגיעה אותו בלילות ותומכת בו כל חייו מקשה עליו אך למחרת באדי מתגבר על הכאב התסכול והגילוי החדש. הוא מעיר את אביו עם אקדח קפצונים שגילה באחת המתנות ובתמימות שאל את אביו מה הוא הביא לו, כי הרי את כל המתנות הביא סנטה. באדי כמובן לא משתף את אביו בגילוי. האב הנבוך מציע לבן לבחור מתנה ובאדי בוחר את האווירון. לאב אין ברירה והוא רוכש את האווירון היקר לבנו. באדי חוזר לאלבמה, האב מנסה בכל כוחו לשכנע את באדי להשאר אצלו מעבר לחג המולד אך לא הועילו דבריו הקשים של האב בנוגע לחינוך הלקוי שבאדי זוכה לו בכפר הפרימיטיבי. האב, שאוהב את בנו, משתכר ומתחנן בפני באדי שיאמר לו שהוא אוהב אותו אך באדי מסרב.

באדי חוזר לביתו ומספר לסוק על הגילוי. סוק מתווכת לו את המציאות באופן יצירתי ומסבירה לו שסנטה הוא רעיון ובכל אדם יש סנטה. סנטה קלאוס לא יכול להביא מתנות לכל ילדי העולם

ולכן כולנו עוזרים לו. באדי נרגע. הוא רואה בדמיונו שלג בשמים, שומע בדמיון את קול האלוהים שרוצה שגם הוא יעשה משהו טוב ומחליט לשלוח לאביו מכתב שבו הוא מודה לאב על האפשרות שבקרוב יוכל להמריא לשמים ושהוא אוהב אותו. באדי הפגוע מהגילוי ומהמציאות החדשה שהתוודעה לה הפך להיות חומל ובוגר שיכול לראות את הכאב של אביו. בסוף ימי האב מגלה באדי הבוגר את המכתב שכתב לאביו בכספת ומבין את חשיבותו.

לסיכום בתשובה תיארתי את המציאות החדשה בה נתקל באדי, פירטתי את קשייו וכתבתי על ההתמודדות הבוגרת שלו עם המצב, מסע של התבגרות וחניכה.

3. בחרו מסיפור קצר שלמדתם שני מוטיבים.

תארו כיצד המוטיבים באים לידי ביטוי בסיפור, והסבירו את תרומתם לבניית משמעותו.

הסיפור "חיזו בטטה" מאת סמי ברדוגו מתאר את חייה של משפחה חד הורית, אם ושני בניה. אם המשפחה עסוקה בפרנסת הבית ובהסתרת המצב הנפשי שלה. בסופו של דבר האם מתמוטטת והילדים נותרים בגפם וצריכים להתמודד עם השבר.

בתשובתי אתאר את שני המוטיבים המרכזיים בסיפור, את מוטיב האוכל ואת מוטיב הראייה. אסביר כיצד מוטיבים אלו תורמים לבניית משמעות הסיפור, ותורמים לביקורת החברתית הנוקבת העולה ממנו.

מוטיב האוכל בא לידי ביטוי בשם הסיפור ובמהלכו. שם הסיפור "חיזו בטטה" הוא הכינוי של האם שניתן לה בפי השכנים על כך שהיא כל יום הולכת לירקן ומבקש לקנות חיזו עבור אדוארד בנה הבכור ובטטה עבור בנה הצעיר שמעון. הכינויים הללו הם לעג לאם המוזרה שלא מדברת עם אף אחד, וכל דאגתה הוא לבניה. האם החליטה שאדוארד נולד עם ראייה מושלמת כי לא עיפעף במהלך ברית המילה שלו ולכן האכילה אותו גזר בשפע בשלל גירסאות. בנה הצעיר נולד מלא ולכן היא ממשיכה לפטם אותו עם בטטה. הכינוי של האם כ"חיזו בטטה" מדגיש את הנתינה האינסופית שלה לילדיה ועל כך שאין לה ישות עצמאית משלה. האם, בהיותה אם חד הורית שעובדת בנקיון במרפאה של קופת חולים, חוששת פן יפטרו אותה ולכן בכל פעם שמגיעה לביקורת המפקחת ילדיה נרתמים לעזרה ומנקים ביחד איתה את המרפאה באופן יסודי. האם נוהגת להחביא אוכל מתחת למיטה פן יחסר חלילה. שמעון הבן הצעיר והמורד בטעות פגע בתבנית בייצים כשניקה את הבית והאם יצאה מדעתה על כך ששבר את הביצים. שמעון ככעסו על המנהג המוזר שלה ניפץ גם מלון לאות מחאה. אדוארד כמובן מצדד באם וכועס על אחיו ועל תגובותיו. כאשר האם מפוטרת מעבודתה (ללא שום סיבה כתובה) היא מקבלת קצבה ועליה להאכיל את משפחתה מקצבה זו. מצבה הנפשי מתדרדר והיא מתעוררת באמצע הלילה מפחד ואימה מהעתיד הצפוי לה ולילדיה. אדוארד מתעורר איתה ומנסה לעודד אותה. היא גם שותלת בצלים ירוקים בחצר ואותם שמה בתוך פרוסת הלחם ששולחת עם

ילדיה לבית הספר. שמעון שונא את הכריכים הקבועים ואילו אדוארד רואה בהם יופי מבחינת הצבעוניות (לחם שחור, גבינה לבנה ובצל ירוק). שמעון הוא זה שמגלה את הנקניק שהאם מחביאה ליד הכותונת שלה בחדרה ומספר על כך לשמעון שמסרב לראות בכך דבר שלילי. מוטיב האוכל קשור למשמעות הסיפור מאחר והמשפחה הקטנה שתלויה בפרנסת האם כדי שתוכל לאכול (ולא כדי לקנות סקייטבורד או חצר עם פרגולה כפי שיש לשכנים שמסביבה) מאבדת את העבודה דבר שגורם לאיבוד השפיות של האם בשל הלחץ הרב שהיא נתונה בו. הביקורת החברתית הנוקבת לגבי פיטורין של אם חד הורית, של אישה שמרוויחה מעט ונמצאת בתחתית הסולם החברתי בא לידי ביטוי במוטיב האוכל.

מוטיב נוסף הוא מוטיב הראייה. אדוארד הוא "הרואה" אך הוא עיוור למציאות בה הוא חי. אדוארד מעריץ את אימו, אוהב אותה, תומך בה ולא רואה את ההתדרדרות שלה למרות שהוא תמיד שם לעזרתה. בכל פעם ששמעון מראה לו את המציאות, אדוארד משתיק אותו כתוצאה מחוסר יכולתו להתמודד. אדוארד רואה את הדברים אך לא מסוגל לראות אותם ולבקש עזרה מחוץ למעגל המצומצם המשפחתי. אדוארד הוא גם ממשיך דרכה של האם כאשר היא מנסה להתאבד בפרדס. האם מעבירה לו את שרביט ניהול הבית והוא מקבל זאת בליט ברירה. הוא לא אוהב איך פתאום הסוד וההסתרה מתגלים ואנשים זרים רואים את מה שקורה בביתם. שמעון נותן לאחיו להיות האחראי, מקבל את מרותו וחוזר לתפקיד הילד הצעיר. אדוארד בסוף הסיפור מקבל את חשבון האמבולנס ואומר שהוא יתפנה לטפל בכך מאוחר יותר. הוא מתפקד כאחראי אבל הוא בסך הכל תלמיד בית ספר שלא עובד ולא מסוגל לגדל בעצמו את אחיו ואותו. מוטיב הראייה מתרחב גם לסביבה, למשפחה המורחבת. אף אחד לא רואה את המשפחה באמת. לחתונות משפחתיות שולחת האם את ילדיה בלעדיה, היא דואגת שהכל יראה נהדר: הילדים מגיעים במונית, הם לבושים היטב ויש בידם כסף מתנה לבעל השמחה. אף אחד מהמשפחה לא מושיט יד כדי לעזור, לשאול, לתמוך. גם השכנים מנוכרים, רק בזמן שהאם ברחה לפרדס וניסתה להתאבד פתאום הופיע פרטן השכנה שעזרה בחיפושים ונדמה שהנוכחות שלה היא רק בשל העובדה שמתרחשת דרמה ויהיה מה לספר בשכונה. גם פרנסי המקום שבו הם גרים, גם הסביבה החינוכית בה לומדים הילדים אטומה למה שהם עוברים ואף אחד לא רואה אותם. מוטיב זה קשור כמובן גם למסר הנוקב שעולה מן הסיפור בדבר הבדידות של המשפחה בעולם ועל היות הילדים באחריות אם שאינה בקו השפיות ולא מסוגלת להתמודד עם הלחצים הכלכליים.

לסיכום, סיפור זה שמסופר לנו מפי אדוארד נותן לנו הצצה לגורלה של משפחה אחת בפריפריה, משפחה שאף אחד לא דואג לראות אותה ובטח שלא לעשות הכל כדי שלא תדרדר למצב שבו התדרדרה בסוף הסיפור.

37. כיצד התחיל הקשר בין שתי דמויות מרכזיות ברומאן או בנובלה שלמדתם? הסבירו והדגימו כיצד השפיע הקשר בין הדמויות האלה על חייה ועל גורלה של כל אחת מהן.

הנובלה "קאטרינה" מאת אפלפלד מתארת את עולמה של קאטרינה הרוטנית שגדלה בכפר על שנת יهودים ועל התעללות מותרת בהם. כשהיא יוצאת מהכפר היא נפגשת עם יהודים באופן אישי יותר ומגלה שהיתה רוצה להידמות להם. קאטרינה עוברת מסע חיים בספר.

בתשובתי אתאר את הקשר בין קאטרינה שהיא הדמות המרכזית בנובלה, לבין רוזה שהיא מרכזית עבור קאטרינה, היהודיה הראשונה שהיא מכירה מקרוב. אסביר ואדגים כיצד הקשר ביניהן משפיע על חייהן וגורלן.

קאטרינה נולדה בכפר רוטני עם אב שיכור ומתעלל (גם מינית) ועם אם מכה וממורמרת שמשום מה קאטרינה אוהבת אותה ולכל אורך הסיפור מתגעגעת אליה. כשהיתה בת 16 מחליטה קאטרינה לעזוב את הכפר שבו נולדה, אמה מתה ואביה נישא בשנית והיא מבינה שיש אי שם מקום טוב יותר עבורה. היא יוצאת לעיר הגדולה ומאחר ואין לה כסף או רכוש כלשהו היא מוצאת את עצמה בתחנה המרכזית וחיה כהומלסית בחברת רוטנים שיכורים וקבצנים. מצבה מתדרדר, היא מבינה שכדי לשרוד עליה לתת את גופה ולגנוב. כדי להדחיק את מצבה היא מתחילה לשתות והשתיה מנתקת אותה רגיעת מהבהמתיות שבה היא שרויה. כשנדמה שנמוך מזה אי אפשר, היא פוגשת את רוזה. רוזה היא יהודיה דתיה שמחפשת עוזרת בית. היא מציעה לקאטרינה עבודה וקאטרינה למרות ההסתייגות שלה מיהודים, "רוצחי ישו", היא מסכימה להצעת העבודה כי היא מבינה שעדיף לחיות בביתה של רוזה מאשר להמשיך את חייה בתחנה המרכזית. כך מתחיל הקשר ביניהן. בתחילה היחסים ביניהן מרוחקים. רוזה בעלה ושני ילדיה חיים בעולם משלהם, עולם המנותק מהעולם הנוכרי שבו הם גרים. הילדים כל היום לומדים, הבעל עסוק בחנות הקטנה שלהם בשוק ורוזה מתמרנת בין הבית לחנות. קאטרינה עובדת באי חשק. היא שונאת את ההקפדה על הכשרות ובימי ראשון כשהיא בחופשה ונפגשת עם חבריה וחברותיה בבית המרזח הם מספרים בדיחות על היהודים ומחברים שירי לעג אודותיהם. קאטרינה נכנסת להריון מקשר זוגי עם בחור רוטני, ברגע שהיא מבקשת ממנו לעמוד בהתחייבותו ולהנשא לה, הוא מתנער ממנה ומצפה שתעשה הפלה או שתחזור לכפר או שתמסור את התינוק למנזר. קאטרינה מחליטה לא לספר לרוזה על ההריון כי ידוע שעוזרות בית מפוטרות בגין הריון. היא דוחה את הבשורה עד שכבר אי אפשר יותר לדחות. להפתעתה רוזה לא מפטרת אותה. קאטרינה מתחילה להבין שהיהודים אינם שדים או שליליים כפי שסיפרו לה. לקראת הלידה היא שוכרת חדר ליד מנזר, יולדת את בתה ואחרי תקופה קצרה של הנקה משאירה את התינוקת למרגלות המנזר. כשהיא חוזרת לרוזה היא מחליטה להתנזר מחבריה (נשבעה למיילדת שתעשה זאת, שתימנע ממפגשים אינטימיים עם

גברים) ונשארת כל הזמן בתוך ביתם של רוזה בנימין וילדיהם. לאט לאט הם נפתחים בפניה. הילדים מוקסמים מסיפוריה אודות ילדים בגילם בכפר ששוחים בנהר, רבים ומרביצים. הם נהנים מסיפוריה על עצמה כילדה. היא חושבת שילדים לא צריכים לגדול כמו ילדיה של רוזה, הם צריכים להיות חסונים, שזופים, ללמוד מעט ולשחק הרבה עם בני מינם. היא גם מתחילה להתאהב בבנימין בעלה של רוזה ובכל לילה היא ממתינה לבואו למיטתה. היא רותנית שרגילה לאימפולסיביות בקשרים עם המין האחר, בנימין כמובן שלא שם לב לנוכחותה. רוזה לעומת זאת רואה את הכמיהה שלה לבעלה, אך היא לא מפטרת אותה ורק מרחיקה אותה מארוחות משפחתיות. האנטישמיות הגואה בעיר באה לידי ביטוי ברציחתו של בנימין בפסח, באמתלה שסירב למכור בהקפה לרותני. אבל כבד יורד על המשפחה ומחבר עוד יותר בין רוזה לקאטרינה. הן דואגות לשמור על הבית, רוזה נמצאת בחנות כל היום וקאטרינה נמצאת בבית. בערב הן משוחחות, מתקרבות ומנחמות האחת את השניה. רוזה סומכת על קאטרינה בכל עינייני הכשרות והיהדות וקאטרינה לומדת מהר ומצליחה לתפעל כנדרש. האידיליה מסתיימת כאשר נרצחת גם רוזה ביום של פוגרום כללי שנעשה ביהודים. כל החנויות של היהודים נפרצות והרותנים משתוללים ועושים ליניץ'. רוזה הגנה על חנותה בחירוף נפש ולכן נרצחה באכזריות. על קיברה נשבעת קאטרינה שתדאג לילדיה. אחרי ה"שבעה" נעלמים כל הקרובים וקאטרינה נשארת עם הילדים בבית. היא פוחד מאוד שהרותנים יתנכלו גם אליהם ולכן מחליטה לעזוב לאחר הכפרים עם הילדים. היא מגדלת את הילדים בכפר רותני כאילו הם ילדיה שלה. היתה רוצה שהם ישמרו על היהדות אבל זה בלתי אפשר בכפר רותני. היא מחנכת את הילדים להיות חזקים וחסונים, הם עובדים בבקרים בגינה. היא כל הזמן משננת להם לא לקבל את גזר דינם כיהודים בכניעה. היא מלמדת אותם להלחם על חייהם אם יצטרכו. אחרי תקופה קצרה של אושר גם לילדים וגם לקאטרינה מגיעה דודתם, מאשימה את קאטרינה בחטיפת הילדים ודואגת להביא איתה תגבור של שני רותנים שמאיימים על הילדים ורוצים לקחתם. הילדים בורחים ליער, הם רוצים להשאר עם קאטרינה, ואכן נלחמים בכוחותיהם הדלים. בסופו של דבר הרותנים תופסים אותם, מביאים אותם לדודה שלוקחת אותם כדי לגדלם בקרב המשפחה היהודית. קאטרינה נשארת לבד. מרוסקת נפשית וחוזרת לתחנה המרכזית. היא מוצאת את עצמה שוב בין ההומלסים ושיכורים רותנים ומבינה שהיא שונה מהם בנפשה.

הקשר בין רוזה לקאטרינה השפיע על גורלה של קאטרינה בכך שהיא למדה להכיר את היהדות, למדה מהו איפוק, ידעה שהשנאה שעליה גדלה לא מבוססת והיהודים הם בעלי תרבות. מאז ועד סוף הנובלה קאטרינה נפגשת עם יהודים נוספים, היא מרגישה חיבור ליהדות ועובדת אצל הני היהודיה שהיא חילונית במהותה וקאטרינה היא זו שדואגת לכל עניין הכשרות והתרבות היהודית בביתה. הני הופכת להיות חברת נפש של קאטרינה, כמו רוזה. הני מתאבדת וקאטרינה עוברת מסע של יסורים בעקבות מותה. בהמשך היא פוגשת את סאמי היהודי השיכור. התלישות של קאטרינה מהרותנים פוגשת את התלישות של סאמי מהיהדות וביחד הם בונים קן אוהב ומצליחים להתגבר על השתיה ואפילו מוצאים עבודה ונהנים מהחיים יחדיו. הקשר מתקלקל כשקאטרינה מגלה שהיא בהריון וסאמי לא מסכים להיות אב לילדים

נוספים (יש לו בת שהוא לא בקשר איתה). קאטרינה ממשיכה בהריונה לבד, היא יולדת את בנימין בנה, דואגת שהוא יגדל כיהודי. זאת אחת ההשפעות הגדולות של רוזה עליה. בנימין נימול ולומד אידיש. קאטרינה לומדת להיות אמא בדיוק כפי שראתה בביתה של רוזה. למרבה הכאב האושר של קאטרינה היה זמני ורותני. אכזר רצח את בנימין התינוק משום שהיא סירבה להיענות לדרישתו לשכב איתו. הרותני רצח את בנימין בלי קשר לעובדת היותו יהודי. אכזריות לשמה שבאה לידי ביטוי ברצח אכזרי של תינוק תמים. קאטרינה מבתרת את הרותני לעשרים וארבעה חלקים, וכל הרותניות יוצאת ממנה באותו הרגע. היא לא מרפה גם כשהיא רואה שהוא מת. ניסיונות ההתרחקות שלה מזהותה לא צולחים ברגע הזה. קאטרינה נכנסת לכלא למאסר עולם ושוהה בו כארבעים שנים. בתוך הכלא כל האסירות פוחדות ממנה (כי היא "רוצחת") והיא נלחמת מולן על האכזריות והדעות הקדומות בנוגע ליהודים "רוצחי ישו". ההשפעה של הקשר עם רוזה על חייה מרגע שפגשה אותה, הפכה להיות דומיננטית ביותר. היא משוחררת מהכלא ביחד עם האסירות רק כאשר כולם יודעים שאין יותר יהודים בעולם. שואת יהודי אירופה רוצחת את כל היהודים לפי נקודת הראות של קאטרינה. היא מחליטה גם כשהיא חוזרת לכפר הולדתה בגיל 80 להמשיך את רוזה. את המסורת היהודית. היא כותבת את קורותיהם של היהודים, את תרבותם, חגיגה, מאכליהם, מצוותיהם, על ספר כי היא חוששת שתרבותם תאבד מן העולם.

לסיכום, הקשר בין קאטרינה לרוזה התחיל כקשר בין עובדת למעסיקתה. אחרי ההיכרות הקרובה הן הפכו להיות מחוברות, מנחמות האחת את השניה, תומכות האחת את רעותה ומאחר ורוזה נרצחה מוקדם, קאטרינה ממשיכה את יהדותה של רוזה עד סוף חייה.